

Pakiet przykładowych materiałów obserwacyjnych

ARKUSZ METAANALIZY

Lp.	Zaobserwowane sytuacje / zdarzenia / zachowania / czynności na lekcji	Jak często?				
		Zawsze	Często	Rzadko	Nigdy	Nie zaobserwowano
1	Uczniowie znają cele lekcji					
2	Uczniowie osiągają wyznaczone cele na lekcji					
3	Nauczyciel z uczniami odkrywają rzeczywistość					
4	Lekcje są interesujące					
5	Nauczyciel stosuje atrakcyjne i urozmaicone metody nauczania					
6	Nauczyciel angażuje wszystkie zmysły uczącego się					
7	Lekcja jest inspirująca dla ucznia i nauczyciela					
8	Nauczyciel stwarza środowisko uczenia się, w którym uczniowie dają z siebie to, co najlepsze					
9	Nauczyciel z uczniami poszukują odpowiedzi na pytania					
10	Uczeń jest zachęcany do myślenia krytycznego oraz wyrażania własnych opinii i sądów					
11	Uczniowie są zmotywowani					
12	Nauczyciel jest facylitatorem procesu uczenia się ucznia					
13	Uczenie się uczniów jest widoczne					
14	Nauczyciel i uczniowie dzielą się radością, dowcipem oraz humorem					
15	Nauczyciel nawiązuje do aktualnych zdarzeń i zainteresowań uczniów (ich prawdziwego życia)					
16	Uczniowie pracują zespołowo					
17	Nauczyciel angażuje umysł i emocje uczniów					
18	Sposoby i metody pracy na lekcji są tak dobrane, by rozwijać u uczniów umiejętność myślenia i doskonalić kreatywność					
19	Uczniowie korzystają z różnych źródeł informacji i potrafią ocenić ich wartość					
20	Uczenie się sprawia uczniom radość					
21	Nauczyciel przekazuje uczniom informacje zwrotne na bieżąco: co zrobili dobrze? co trzeba poprawić? Wskazuje, w jaki sposób mogą poprawić swoją pracę					
22	Uczniowie oceniają się wzajemnie (ocena koleżeńska)					
23	Uczeń ma przestrzeń do dokonania samooceny					
24	Uczeń potrafi dokonać samooceny					
25	Nauczyciel tworzy sytuacje dydaktyczne, w których uczeń może dokonywać wyborów					
26	Nauczyciel skutecznie wykorzystuje TIK					
27	Uczniowie są zaangażowani do działania					
28	Nauczyciel dostosowuje sposób nauczania do sposobu pracy swoich uczniów					
29	Uczniowie mają możliwość zaspokojenia indywidualnych potrzeb					
30	Uczeń jest świadomy własnego procesu uczenia się					
31	Uczniowie poznają na lekcji strategie uczenia się					
32	Uczniowie mają poczucie sprawczości					
33	Umiejętności społeczne nauczyciela pozytywnie wpływają na kształtowanie umiejętności społecznych uczniów					
34	Uczniowie czują się wyjątkowi					
35	Nauczyciel motywuje uczniów do wysiłku					
36	Nauczyciel docenia uczniów					
37	Nauczyciel chwali uczniów					
38	Nauczyciel indywidualizuje proces nauczania i uczenia się					
39	Nauczyciel odwołuje się do wiedzy posiadanej przez ucznia					
40	Nauczyciel stosuje „terror jednej odpowiedzi”					
41	Aktywności na lekcji występują jedna po drugiej (brak czasu na nudę!)					
42	Sukcesy uczniów są widoczne					
43	Nauczyciel jest empatyczny (empatia rozumiana jako antidotum na wstyd)					
44	Działania, zachowania i postawy nauczyciela są profesjonalne					
45	Konkretne czynności zaprojektowane dla uczniów służą realizacji celów					
46	Uczniowie mają świadomość, czego się nauczyli na danej lekcji					
47	Nauczyciel jest roztrągniony w czasie pracy					
48	Nauczyciel dostrzega i angażuje wszystkich uczniów					
49	Nauczyciel stymuluje myślenie i kreatywność ucznia					
50	Miejsce na Twoje obserwacje					

ARKUSZ ROZMOWY PRZEDOBSERWACYJNEJ

Data: Klasa:

Nauczyciel: Przedmiot:

Temat:

Cel/e lekcji:

Treści z podstawy programowej:

Kompetencje kluczowe:

Metody i formy pracy:

Materiały i środki dydaktyczne:

Informacje o zespole klasowym:

Co jeszcze?:

Cel obserwacji (ustalony z nauczycielem / ustalony przez obserwującego):

Inne (jakie?):

ARKUSZ OBSERWACJI LEKCJI

Lp.	Umiejętności uczniów (kompetencje kluczowe)	Czynności ucznia (fakty)	Czynności nauczyciela (fakty)
1.	wykazują zaangażowanie i motywację		
2.	są nastawieni na rozwiązywanie problemów		
3.	proponują nowe idee i pomysły, dokonując ich weryfikacji		
4.	pracują konstruktywnie z innymi osobami		
5.	radzą sobie z niepewnością i stresem		
6.	potrafią konstruktywnie porozumiewać się		
7.	odczuwają empatię		
8.	podejmują decyzje		
9.	wyrażają i rozumieją różne punkty widzenia		
10.	szanują różnorodność innych osób i ich potrzeb		
11.	są gotowi do pokonywania uprzedzeń i osiągania kompromisu		
12.	czują się współodpowiedzialni za proces uczenia się		
13.	co jeszcze?		

ARKUSZ ROZMOWY POOBSERWACYJNEJ

Refleksja nauczyciela po przeprowadzonej lekcji:

Co mnie zaskoczyło?

.....

.....

Co mnie zdziwiło?

.....

.....

Co utrudniało mi prowadzenie lekcji?

.....

.....

Co ułatwiało mi prowadzenie lekcji?

.....

.....

Co było dla mnie ważne?

.....

.....

Wyniki obserwacji dyrektora (w odniesieniu do arkusza obserwacji):

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zalecenia:

.....

.....

data i podpis nauczyciela

.....

data i podpis dyrektora

.....

ARKUSZ OBSERWACJI LEKCJI – z uwzględnieniem kompetencji kluczowych

1.	Data przeprowadzonej lekcji:	
2.	Nazwisko i imię nauczyciela:	
3.	Klasa:	
4.	Krótką charakterystyką grupy (<i>mocne i słabe strony, podejście do nauki, zaangażowanie, problemy wychowawcze, organizacyjne, kwestie dyscypliny, inne uwagi</i>):	
5.	Temat lekcji:	
6.	Cele lekcji:	
7.	Metody i formy pracy:	
8.	Środki dydaktyczne, przybory i przyrządy:	
9.	Elementy podstawy programowej realizowane podczas lekcji:	
10.	Kompetencje kluczowe i postawy kształtowane podczas lekcji:	
11.	Plan lekcji (scenariusz) w punktach:	
12.	Ocena lekcji (stopień zrealizowania celów, mocne i słabe strony lekcji)*:	
13.	Autorefleksja i wnioski do dalszej pracy*:	

* Nauczyciel wypełnia po zrealizowanej lekcji – omawianie podczas rozmowy podsumowującej

.....
(podpis nauczyciela)

ARKUSZ OBSERWACJI LEKCJI

Cel obserwacji:

1.	Data przeprowadzonej lekcji:	
2.	Nazwisko i imię nauczyciela:	
3.	Klasa:	
4.	Temat lekcji:	
5.	Treści z podstawy programowej:	
6.	Kompetencje kluczowe:	
Tok obserwacji		Uwagi
7.	Organizacja zajęć:	
8.	Metody i formy pracy:	
9.	Realizacja podstawy programowej:	
10.	Trafność doboru celów nauczania oraz ich realizacja:	
11.	Przebieg lekcji:	
12.	Klimat zajęć i relacje panujące w grupie podczas lekcji:	
13.	Rozpoznawanie osiągnięcia celów i efektów:	
14.	Uczniowie:	
15.	Inne uwagi obserwatora:	

KRYTERIA OCENY LEKCJI

Kryterium		wspaniale	bardzo dobrze	prawidłowo	dopracuj	nie zaobserwowano
organizacja pracy na lekcji	Punktualne rozpoczęcie i zakończenie lekcji					
	Przygotowanie organizacyjne lekcji					
	Przygotowanie środków dydaktycznych i posługiwanie się nimi					
	Tempo lekcji (intensywność pracy)					
	Zachowanie ładu, porządku oraz zasad BHP w czasie lekcji, i po jej zakończeniu					
poprawność metodyczna	Struktura organizacyjna lekcji, prawidłowość przyjętych etapów					
	Logika i celowość działań nauczyciela					
	Dobór typu lekcji, metod i środków dydaktycznych do celów lekcji					
	Poprawność zastosowania wybranych metod i technik dydaktycznych, które pobudzają intelektualną aktywność uczniów					
	Stosowanie indywidualizacji procesu nauczania i uczenia się					
Formy sprawdzania osiągnięcia założonych celów (w trakcie lekcji i na jej zakończeniu)						
poprawność merytoryczna	Zgodność tematu i zakresu treści z wymaganiami podstawy programowej oraz rozkładem treści nauczania					
	Poprawność merytoryczna przekazywanych treści					
	Opanowanie wiedzy i umiejętności w zakresie podstawy programowej; operatywność					
	Dostosowanie tempa pracy do możliwości uczniów					
styl pracy nauczyciela	Prawidłowość oceny wiadomości i umiejętności, z uwzględnieniem wysiłku wkładanego przez ucznia					
	Rozwijanie motywacji do zdobywania wiedzy					
	Atrakcyjność formy i przekazu					
	Sposób komunikowania się z uczniem					
	Relacja nauczyciel – uczeń					
	Elementy uczenia się od siebie nawzajem					
	Udział uczniów w lekcji – nauczyciel angażuje uczniów do działania					
	Formy dokumentowania pracy ucznia					
	Zaangażowanie się w prowadzenie zajęć (postawa nauczyciela, np. praca z grupą, trudnym uczniem)					
	Kompetencje kluczowe – realizacja					
Aktywizowanie wszystkich uczniów						
Wykorzystanie przestrzeni zgodnie z celami lekcji, potrzebami ucznia z uwzględnieniem jego możliwości						

ARKUSZ ROZMOWY PODSUMOWUJĄCEJ

1.	Uwagi nauczyciela: – ocena lekcji przez nauczyciela (stopień zrealizowania celów, mocne i słabe strony lekcji); – autorefleksja i wnioski nauczyciela do dalszej pracy.	
2.	Uwagi i wnioski obserwującego:	
3.	Zalecenia:	

data i podpis nauczyciela

.....

data i podpis dyrektora

.....

ARKUSZ ROZMOWY PRZEDOBSERWACYJNEJ

Data

Cel/obszar obserwacji:	Ustalony/e z nauczycielem obszary podlegające obserwacji:
Inne (jakie?)	
Obserwacja w ramach prowadzonej ewaluacji wewnętrznej	Zakres ewaluacji / obszar badań

Data przeprowadzenia lekcji: Klasa:

Przedmiot:

Nauczyciel: Stopień awansu:

Temat: Cel/e lekcji:

Treści z podstawy programowej:

Metody i formy socjalne:

Materiały i środki dydaktyczne:

Informacje o zespole klasowym:

Co jeszcze?

ARKUSZ OBSERWACJI LEKCJI

Lp.	Kryteria (przykładowe elementy podlegające obserwacji)	Spostrzeżenia i uwagi
1.	Poprawność merytoryczna Treść lekcji/zajęć: <ul style="list-style-type: none"> · przygotowanie rzeczowe nauczyciela, · znajomość i interpretacja programu nauczania (podstawy programowej), umiejscowienie tematu w treści programu, · logiczny układ treści lekcji, · korelacja z innymi przedmiotami. 	
2.	Organizacja nauczania i uczenia się w czasie lekcji: <ul style="list-style-type: none"> · racjonalne wykorzystanie czasu lekcji, · sprawność organizacyjna nauczyciela, · dobór metod i form pracy uczniów, · dobór, przygotowanie i umiejętność wykorzystania środków dydaktycznych, · troska nauczyciela o poprawną postawę fizyczną uczniów. 	
3.	Poprawność lekcji z punktu widzenia wymagań współczesnej dydaktyki: <ul style="list-style-type: none"> · uświadomienie uczniom celów lekcji i budzenie motywacji uczenia się, · aktywizowanie uczniów przez nauczyciela (sensomotoryczne, emocjonalne, werbalne, intelektualne), · elementy problemowego nauczania – uczenia się, rozwijanie zdolności poznawczych, · wiązanie teorii z praktycznym działaniem. 	
4.	Utrwalenie, kontrola i ocena osiągnięć uczniów: <ul style="list-style-type: none"> · kontrola i regulacja uczenia się w toku lekcji, · częstotliwość i prawidłowość oceniania pracy i wyników pracy uczniów, · troska nauczyciela o poprawność języka (mówionego i pisanego) uczniów · podsumowanie treści lekcji (rekapitulacja), uogólnienie wyników, · prawidłowość stosowania i organizowania nauki domowej uczniów. 	
5.	Dodatkowe walory lub ujemne cechy lekcji/zajęć	

ARKUSZ OBSERWACJI LEKCJI doradczo-doskonalącej

Imię i nazwisko nauczyciela:

Staż pracy:

Klasa/grupa wiekowa:

Przedmiot nauczania:

Temat lekcji:

Cele lekcji:

Cele obserwacji (przykładowo).....

Cel ogólny obserwacji:

- wspieranie nauczyciela w jego rozwoju zawodowym i kształceniu umiejętności dydaktyczno-wychowawczych.

Cele szczegółowe obserwacji:

- uczniowie pracują zespołowo,
- nauczyciel tworzy środowisko sprzyjające uczeniu się,
- nauczyciel pozwala uczniom podejmować inicjatywę.

Lp.	Elementy podlegające obserwacji	Uwagi o sposobie realizacji
1.	Formułowanie celów, ich realizacja w czasie zajęć/lekcji	
2.	Zastosowane metody pracy	
3.	Formy pracy z uczniami	
4.	Wykorzystanie środków dydaktycznych	
5.	Relacje z uczniami	
6.	Atrakcyjność prowadzonych zajęć	
7.	Poprawność merytoryczna, spójność, logika lekcji	
8.	Zastosowanie tematyki zajęć w praktyce	
9.	Stosowanie indywidualizacji	
10.	Sposób oceniania, spójność z WSO	
11.	Inne (jakie?)	

ARKUSZ OBSERWACJI LEKCJI doradczo-doskonalącej

Wnioski dyrektora:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zalecenia:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

data i podpis nauczyciela

.....

data i podpis dyrektora

.....

SIATKA CELÓW (rozmowa po obserwacji)

- Do jakiego celu dąży nauczyciel?
- Jakie wnioski wyciąga?
- Co to dla niego znaczy w odniesieniu do swojego celu?
- Jakie działania podejmuje, aby doskonalić swój warsztat pracy?

	Czego chcesz?	Czego nie chcesz?
Co masz?	<p>Co chcesz utrzymać? (zasoby)</p> <p>np. dobre relacje z uczniami</p> <p>Przykładowe pytanie obserwującego:</p> <p>Czego możesz zrobić więcej?</p>	<p>Co chcesz wyeliminować? (sprawy do załatwienia)</p> <p>np. brak uważności niektórych uczniów</p> <p>Przykładowe pytanie obserwującego:</p> <p>Co możesz zrobić inaczej?</p>
Czego nie masz?	<p>Co chcesz osiągnąć? (motywacja)</p> <p>np. umiejętność angażowania wszystkich uczniów</p> <p>Przykładowe pytanie obserwującego:</p> <p>Na czym skoncentrujesz swoje wysiłki?</p>	<p>Czego chcesz uniknąć? (jakie widzisz zagrożenia, lęki, obawy?)</p> <p>np. zbyt dużego subiektywizmu w ocenianiu uczniów</p> <p>Przykładowe pytanie obserwującego:</p> <p>Co możesz przestać robić?</p>